

MEHETEGIKO XAKURRA

Doinua: Mehetegiko xakurra

Neurria: Neurri berezia. Sei puntukoa

Testuaren iturria: Xenpelar Dokumentazio Zentroa

Edouard Solorzano-ren eskultura. Sempere (Lapurdi)

Gratien Adema Zalduby
(1828 Sempere - 1907 Baiona,
Lapurdi)

Gaizki zaintzen duten Xuriko zakurraren bizimodua.

Zalduby bertsolariak sorta hau aurkeztu zuen 1867an Anton Abbadiak antolatutako koplarien gudura.

- 1 Mehetegiko **xakurra**
zangoz, errainez* **makurra**.
Berga bat luze **muturra**
larrutik hurbil **hezurra**
urte guzia **barura***
zeren zen leku **xuhurra**.
- 2 Amak ttikitik **utzia**
esnerik gabe **hazia**
tripa errainei **josia**
uliek* jaten **hasia**
Xurikok bere **bizia**
hola derama **guzia**.
- 3 Mahainpetik **kokoriko**
begira dago **Xuriko**
arto axaltto bat **noizko**
ote zaion **eroriko**.
Nausiak emaiten **daizko**
doan hortik bi ostiko.
- 4 Xakur gaixoa **holakoz**
merke hazten **zutelakotz**
tripa hutsik, ilun **gogoz**
pleinuz* zagon egun **oroz**
hazka zangoz eta **besoz**
nihun* ez zauken **kukusoz**.

errainez = gerrialdez
barura = barava
uliek = euliek

pleinuz = aieneka, intzirika, arranguraz
nihun = inon

5 Ohoinak* ere noiz nahi
horren sainga* **ilaunari***
gabaz ziren irriz **ari**:
“Xakur prestua hi **haiz**, **hi!**”
Gero ixiltzea **sari**
jo harrika **gaixoari**.

6 Zenbeit gau egun **bakarrez**
gorde egonik **herabez***
agertu zen jan beharrez
hamikatua*, **nigarrez**
estalia **zaragarrez***
lakastaz* eta **zakarrez**.

7 Sukaldean nihor* **ez da**
sartzen da xakur **herresta***.
Errekia* zen prest **presta**
zeren zen herriko **besta**.
Usain, milik* eta **jasta***
dena jaten du **has eta**.

8 Etxeko andre **kexua**
hor heldu da hats **hantua***:
“Potzo **madarikatua**
eia* hor, **usu-usua***
nik hauts artean **burua**
egik hire **ordenua***.”

9 Ordenuak hau du **beltza**
denen uztea **bertzentza***
Xurikok badaki **ontsa***
nori zer utz, nola **pentsa**:
Etxekoandreari **gantza***.
Nausiari... azken **putza**.

10 Bizian gosez **egonik**
hiltzean sobera **janik**
Xurikok dauku **erranik***
egiatto hau **azkenik**:
Gose **dagonarenganik**
ez daitekela lan **onik**.

ohoinak = lapurrak
sainga = zaunka
ilaunari = ahulari
herabez = beldurrez
hamikatua = goseak
ahulduta, ahitua,
flakiak jota
zaragarrez = sarnaz

lakastaz = akainaz
nihor = inor
xakur herresta = arrasto-
txakurra
errekia = haragi errea
milik = milikatu
jasta = dastatu
hantua = arnasestuka

eia = ea
usu-usua = laster
ordenua = testamentua
bertzentza = besteentzat
ontsa = ongi
gantza = koipea, grasa
erranik = esanik

